

Seletuskiri
Haridus- ja teadusministri määruse
„Haridus- ja teadusministri 26. novembri 2015. a määruse nr 50 „Põhikoolivõrgu
korrastamine perioodil 2014–2020“ muutmise“ eelnõu juurde

I. Sissejuhatus

Eelnõu koostamise aluseks on “Perioodi 2014-2020 struktuuritoetuste seaduse” § 13 lg 1, § 15 lg 1, lg 2 ja lg 8 p 2.

Meetme eesmärk on toetada koolivõrgu korrastamist kooskõlas Elukestva Öppe Strateegia (EÕS) koolivõrguprogrammiga (KVP). Toetuse eesmärgiks on aidata kaasa koolivõrgu korrastamisele viies üldhariduskoolide hoonetes õppekohad vastavusse demograafiliste muutustega. Üldhariduskoolide õppetingimuste nüüdisajastamise võimalus motiveerib kohalike omavalitsuste üksuseid korrastama koolivõrku, et tagada kvaliteetse, kodulähedase, kaasava hariduse põhimõtetest lähtuva põhihariduse kättesaadavus.

Koolivõrgu korrastamist toetatakse prioriteetse suuna „Ühiskonna vajadustele vastav haridus ja hea ettevalmistus osalemaks tööturul“ Ühtekuuluvusfondi meetme „Koolivõrgu korrastamine“ tegevusega „Koolivõrgu korrastamise käigus toimuv jätkusuutlike koolide kaasajastamine“ kuni aastani 2023. Euroopa Regionaalarengu Fondi (ERF) vahenditest rahastatava selle tegevuse kogumaht on 196 749 112 eurot ja lubatud maksimaalne EL toetuse määr 85%. Riiklik kaasfinantseering on 34 720 432 eurot. Põhikoolivõrgu korrastamise investeeringute kava maht on eeldatavalt 109 000 000 eurot. Haridus- ja Teadusministeerium (HTM) on nimetatud meetme rakendusasutus.

Eelnõu koostasid Haridus- ja Teadusministeeriumi riigivaraosakonna juhataja Indrek Riisaar (tel 735 0185, e-post: Indrek.Riisaar@hm.ee), koolivõrgu osakonna asejuhataja Ruth Opmann (tel 735 0294, ruth.opmann@hm.ee) ja rahandusosakonna finantseksperit Jaak Kask (tel 735 0319, e-post jaak.kask@hm.ee). Eelnõu koostamisel on arvesse võetud eelmise toetuste perioodi gümnaasiumivõrgustiku korrastamise meetme ning põhikoolidevõrgu korrastamise meetme esimese vooru kogemusi.

Eelnõuga tehtavad muudatused

Muudatustega järjenumbritega 1, 3, 4, 5, 7, 8, 14, 15 ja 17 parandatakse määruse koostamisel esinenud ebakõla ning antakse võimalus kasutada toetust koolivõrgu korrastamise käigus vabanevate hoonete lammutamiseks.

Muudatustega järjenumbritega 6, 9 ja 10 pikendatakse projektide elluviimise tähtaegu kuni aastani 2022. Koolivõrgus muudatuste tegemine on pikaajaline protsess ning alates toetamise otsuse tegemisest on vaja vähemalt nelja kalendriaastat, et need korrektselt ning õpilaste õigusi kahjustamata ellu viia. Teise vooru investeeringute kava kinnitatakse eeldatavalt 2017. a sügisel või 2018. a kevadel.

Muudatused järjenumbritega 16, 18, 19, 20, 21 ja 22 on sisult tehnilist laadi ning tulenevalt määruse koostamise ajast muutunud võimalustest taotluste menetlemine teha võimalikult lihtsaks ja elektrooniliseks.

Muudatusega järjenumbriga 13 lühendatakse ettepaneku esitamise aega kolmelt kuul kahele. Esimese voo praktika põhjal on see piisav aeg ettepaneku esitamiseks.

Muudatusega järjenumbriga 2 täpsustatakse määruses ettepanekute esitaja kohustusi koolivõrgu korrastamisel. Tuuakse otseselt välja määruse koostamisel silmas peetud eeldus, et gümnaasiumihariduse andmise lõpetamisel või teatud tingimustel jätkamisel võetakse aluseks ettepanekute esitamise hetkel kehtinud kohaliku omavalitsuse üksuse haldusterritoriaalne korraldus. Muudatuse koolivõrgus hinnatakse kohaliku omavalitsuse üksuse piiride üleselt ning käesoleva meetme eesmärk ei ole takistada kohalike omavalitsuste vabatahtlikku ühinemist ega põhjustada vaidlusi sundliitmistel.

Muudatused järjenumbritega 11 ja 12 tulenevad Tallinna Linnavalitsusega alustatud läbirääkimistest Tallinna linna koolivõrgu korrastamiseks. Tallinna linnas on 41 gümnaasiumiastmega munitsipaalkooli ning Tallinna linna koolides õpib 31 protsenti Eesti õpilastest. Arusaadavalt on Tallinn linnas koolivõrgus muudatuste tegemine oluliselt keerulisem ning pikaajalisem protsess. Haridus- ja Teadusministeerium ning Tallinna Linnavalitsus sõlmivad koolivõrgu korrastamise kokkuleppe, milles nähakse ette tingimused ja tähtajad linna koolivõrgu korrastamiseks.

III Eelnõu terminoloogia

Toetuste andmise ja kasutamisega seonduvat on Eesti õigusaktidega reguleeritud 2004–2006 STS-i ja 2007–2013 STS-iga. Terminid on nendes seadustes, 2014–2020 STS-i ja käesoleva määruse eelnõudes põhimõtteliselt samasisulised, mistõttu eelnõus kasutatud terminid ei ole võõrad.

IV Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Käesoleva eelnõu aluseks on perioodi 2014–2020 struktuuritoetuse seadus ja selle alusel antud õigusaktid, mis omakorda on kooskõlas vastava ELi õigusega.

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 1303/2013, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfondi, Ühtekuuluvusfondi, Maaelu Arengu Euroopa Põllumajandusfondi ja Euroopa Merendus- ja Kalandusfondi kohta ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1083/2006;
- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 1300/2013, mis käsitleb Ühtekuuluvusfondi ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1084/2006. Eelnõu koostamisel on arvestatud järgmiste Euroopa Liidu õigusaktidega:

V Määruse mõjud

Meetme määruse muudatuse kinnitamine võimaldab:

- toetada mitmest koolihoonest ühte koondumisel tühjaks ja kasutuseta jäävate hoonete lammutust;
- välja kuulutada teine taotlusvoor põhikoolide kasutuses olevate hoonete ehitamiseks (nii rekonstrueerimiseks kui uusehitisteks) arvestades meetme kinnitamisest toimunud muudatuste ja muutunud vajadustega;
- läbi rääkida ettepanekute esitajatega ja hinnata esitatud ettepanekuid;

- koostada ettepanekute alusel teine põhikoolide õppehoonete investeeringute kava eelnõu ja esitada see Vabariigi Valitsusele otsustamiseks.

Vabariigi Valitsuse korraldusega investeeringute kava kinnitamisel on võimalik projekteerida, ehitada ja sisustada kavas sisalduvad põhikooli hooned ning lammutada vabanenud hooned.

VI Määruse rakendamiseks vajalikud kulutused ja korralduse rakendamise eeldatavad tulud

Korralduse rakendamiseks vajalikud vahendid on ette nähtud kooskõlas Vabariigi Valitsuse otsusega 25.02.2014 kinnitatud „Ühtekuuluvuspoliitika fondide rakenduskavale 2014-2020“ riigieelarvestrateegias.

VII Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

VIII Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu kooskõlastatakse Rahandusministeeriumi, Siseministeeriumi, Sotsiaalministeeriumi, Keskkonnaministeeriumi, Kultuuriministeeriumi, Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumiga, Riigikantseleiga, Eesti Maaomavalitsuste Liiduga, Eesti Linnade Liiduga ja sihtasutusega Innove.

Raivo Trummal
koolivõrguosakonna juhataja